

# **De behoefte aan mentorhulp onder eerstejaarsstudenten: een kwalitatief pilotonderzoek**

Student: R. Heuvel (s3424936)

Begeleider: dr. C.J.M. Bijvoet-van den Berg  
2<sup>e</sup> beoordelaar: dr. A.A. de Boer

Rijksuniversiteit Groningen  
Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen  
Bachelorwerkstuk Pedagogische Wetenschappen  
Juni 2022

### **Abstract**

First-year students may experience difficulties during the transition from high school to college. Some of the students cannot meet the academic requirements and therefore leave college early. Counseling, such as mentoring, could have a positive impact on student retention. Within mentoring, fulfilling the student's needs is the main focus. However, little research has been done on what types of mentoring support first-year students need and there is a strong focus on whether mentoring is beneficial for school performance. This qualitative pilot study therefore examined the types of mentoring help first-year students need and the reasons behind whether or not they need mentoring help. Using a newly designed questionnaire, data was collected from nine first-year students in the Pedagogical Sciences program at the University of Groningen. A qualitative content analysis of the data showed that relatively the least need appears to be for psychological and emotional support, because the students do not yet experience these kind of problems and they prefer to seek this support from others. Students seem to need support with academic subject knowledge and skills when they do not yet possess these skills. The use of this type of mentoring support seems to depend on the design of the mentoring support. Support in setting goals and choosing a career path seems to be less relevant for first-year students because they are in a phase where they do not have to choose a direction yet. This pilot study provides interesting insights into the student's need for mentor support, and the questionnaire could complement the standardized evaluation survey conducted by the University of Groningen. However, due to the small sample, the results cannot be generalized. Follow-up research could further develop the questionnaire and implement it on a larger scale.

**Keywords:** mentoring, mentoring support, student's needs, first year students, college students

# Inhoud

<b>Abstract</b> .....	1
<b>Inleiding</b> .....	4
<b>De overgang van de middelbare school naar de universiteit</b> .....	4
<b>Ondersteuning in de vorm van mentorschap</b> .....	4
<b>Het belang van het vervullen van de behoefte van de student binnen mentorschap</b> .....	4
<b>Verschillende vormen van mentorhulp</b> .....	5
<b>Behoefte aan mentorhulp onder studenten</b> .....	6
<b>Behoefte aan specifieke soorten mentorhulp</b> .....	6
<b>Discrepantie tussen hulp nodig hebben en hulp gebruiken</b> .....	7
<b>Barrières voor het gebruiken van hulp</b> .....	8
<b>Onderzoeksvraag</b> .....	9
<b>Methode</b> .....	10
<b>Onderzoeksmethode en -design</b> .....	10
<b>Steekproef</b> .....	11
<b>Instrument</b> .....	11
<b>Procedure</b> .....	12
<b>Data analyse</b> .....	13
<b>Resultaten</b> .....	15
<b>Behoefte verschillende soorten mentorhulp</b> .....	15
<b>Behoefte verschillende soorten mentorhulp, waarom wel of niet?</b> .....	16
<i>Het nodig hebben (gehad) van ondersteuning bij het stellen van doelen en het kiezen van een carrièrepad.</i> .....	16
<i>Het gebruik maken van ondersteuning bij het stellen van doelen en het kiezen van een carrièrepad.</i> .....	17
<i>Het nodig hebben (gehad) van ondersteuning bij het ontwikkelen van academische vakkennis en vaardigheden.</i> .....	18
<i>Het gebruik maken van ondersteuning bij het ontwikkelen van academische vakkennis en vaardigheden.</i> .....	18
<i>Het nodig hebben (gehad) van psychische en emotionele steun</i> .....	19
<i>Het gebruik maken van psychische en emotionele steun</i> .....	19
<b>Conclusie en discussie</b> .....	21
<b>Conclusies en aanbevelingen per soort mentorhulp</b> .....	21
<b>Discussie</b> .....	23
<b>Literatuurlijst</b> .....	25
<b>Bijlagen</b> .....	28
<b>Bijlage A: Vragenlijst</b> .....	28

<b>Bijlage B: Informatiebrief .....</b>	<b>38</b>
<b>Bijlage C: Informed consent .....</b>	<b>41</b>
<b>Bijlage D: Codeboom .....</b>	<b>42</b>

## **Inleiding**

### **De overgang van de middelbare school naar de universiteit**

De overgang van een middelbare school naar de universiteit kan moeilijkheden met zich meebrengen, aangezien studenten zich moeten aanpassen aan sociale en academische veranderingen in hun leven (Reed & Jones, 2021). De nieuwe omgeving kan stressvol zijn voor eerstejaarsstudenten. De stress wordt gezien als gevolg van het worstelen met nieuwe academische structuren, bepaalde verwachtingen, onzekerheid en de druk om goed te presteren bij tentamens. De stress kan vervolgens het academisch succes van de student negatief beïnvloeden (Fullick et al., 2012). Er zijn nog steeds veel studenten die moeite hebben om te voldoen aan de academische eisen. In het studiejaar van 2019-2020 is 19% van alle eerstejaarsstudenten aan de universiteiten in Nederland uitgevallen of geswicht van opleiding (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2021). Instellingen voor hoger onderwijs zijn al langer bezig met dit punt van zorg en proberen ervoor te zorgen dat studenten, eenmaal ingeschreven, hun studie blijven volgen en succesvol afmaken (Tight, 2020).

Om studenten wel te behouden en succesvol te laten zijn op de universiteit kan begeleiding voor studenten een positieve invloed hebben. Studenten die gebruik maken van begeleiding blijken vaker hun jaar af te maken dan studenten die daar niet gebruik van maken (Cronin et al., 2021). In een internationaal onderzoek onder universitaire begeleidingsdiensten verklaarde 65,2% van de studenten die gebruik maakten van de begeleiding dat dit hen heeft geholpen om op de universiteit te blijven (Cronin et al., 2021).

### **Ondersteuning in de vorm van mentorschap**

Mentorschap is een voorbeeld van zo'n begeleidingsvorm. Verschillende onderzoeken hebben aangetoond dat succesvol mentorschap ervoor zorgt dat meer studenten hun studie blijven volgen (Henry et al., 2011). Mentorschap kan namelijk bijzonder belangrijk zijn om studenten te ondersteunen binnen een nieuwe academische omgeving vol met uitdagingen (Cole, 2015). Het is een veelvoorkomend aspect in de samenleving en wordt in veel programma's van allerlei instellingen geïmplementeerd (Janssen et al., 2013). Binnen die verschillende instellingen worden verschillende definities gehanteerd wat betreft mentorschap (Crisp & Cruz, 2009). Voor dit onderzoek is de definitie binnen het hoger onderwijs van belang. De specifieke definitie van mentorschap binnen het hoger onderwijs werd beschreven door Blackwell (1989), die stelt dat mentorschap 'een proces is waarbij personen met een hogere rang de loopbaanontwikkeling van studenten instrueren, adviseren, begeleiden en faciliteren'.

### **Het belang van het vervullen van de behoefte van de student binnen mentorschap**

Binnen mentorschap wordt vaak het belang benoemd van het vervullen van de behoeften van de persoon die de mentorhulp ontvangt. De groei en ontwikkeling van de persoon die

mentorhulp ontvangt is het belangrijkste doel van de mentorhulp (Sambunjak et al, 2009). Een goede mentor wordt dan ook beschreven als iemand die de behoeften begrijpt van de persoon die de mentorhulp ontvangt (Sambunjak & Marušić, 2009). Het doel van deze studie is dan ook om duidelijk te krijgen aan welke soorten mentorhulp behoefte is. Daarnaast zal er onderzocht worden tegen welke problemen studenten dan precies aanlopen waardoor ze behoefte hebben aan deze hulp. Dit om eventueel in de toekomst pro-actiever op deze behoeften en problemen in te spelen, waardoor het behoud van studenten verbeterd wordt.

### **Verschillende vormen van mentorhulp**

Mentorhulp binnen de context van het hoger onderwijs kan in verschillende vormen worden ingedeeld. Wat betreft het begeleiden van studenten heeft Cohen (1995) een uitgebreide theoretische invalshoek voorgesteld. Cohen (1995) voegde in zijn onderzoek de onderwijsliteratuur over mentorgedrag samen en beschreef op basis daarvan zes mentorfuncties. De mentor moet actief luisteren en begrip tonen (nadruk op relatie). Hij of zij moet informatie vragen en suggesties bieden aan de student over hun plannen en doelen (nadruk op informatie). Verder moet de mentor studenten begeleiden door evaluaties en verkenning van interesses, vaardigheden en overtuigingen (faciliterende focus). Daarnaast moet de student uitgedaagd worden (confronterende focus), de mentor moet als rolmodel dienen (mentor model) en moet het kritisch denken van de student over de toekomst stimuleren (studentenvisie). Er zijn verscheidene pogingen gedaan om deze zes mentordimensies te valideren. Echter kon de validiteit niet ondersteund worden. Toch komen de meeste aspecten die Cohen (1995) heeft beschreven ook terug in andere onderzoeken gedaan naar mentorhulp. Miller (2002) identificeerde in plaats van mentorfuncties een aantal verschillende doelen van mentorhulp voor studenten. Net als Cohen (1995) noemt Miller (2002) het belang van het verkennen van interesses, persoonlijke en sociale ontwikkeling en het nadenken over de toekomst binnen mentorhulp. Miller (2002) gaat echter nog dieper in op een andere vorm van mentorhulp, namelijk het ontwikkelen van kennis en vaardigheden die relevant is voor het vakgebied van de student. Hieronder vallen beroeps-, academische en leervaardigheden. Echter is ook dit theoretische kader nog niet empirisch getest.

Nora en Crisp (2007) beschrijven in hun multi-dynamische model vier domeinen van mentorschap, waaronder ook het ontwikkelen van vakkennis en vaardigheden zoals Miller (2002) die beschrijft. De vier domeinen van mentorschap volgens Nora en Crisp (2007) bestaan uit psychische of emotionele steun, ondersteuning bij het stellen van doelen en het kiezen van een carrière pad, ondersteuning bij het ontwikkelen van academische vakkennis en vaardigheden en de mentor als rolmodel en zijn in een vervolgonderzoek gevalideerd door Crisp (2009). De psychische en emotionele steun bestaat uit het luistergedrag van de mentor, het bieden van morele steun, het identificeren van problemen, het aanmoedigen en het aangaan van een ondersteunende relatie

(Crisp & Cruz, 2009). Het tweede domein, het stellen van doelen en het kiezen van een carrière pad, focust zich op diepgaande evaluatie en verkenning van interesses, vaardigheden, ideeën en overtuigingen, maar ook het stimuleren van kritisch denken. De ondersteuning van academische kennis draait om het bevorderen van de kennis van studenten die relevant is voor hun vakgebied. Een mentor ondersteunt studenten in het academische succes, door hen te beoordelen, te evalueren en uit te dagen. Tot slot focust het laatste domein, het bestaan van een rolmodel, zich op het vermogen van de student om te leren van de huidige en eerdere ervaringen van de mentor. Het gaat om het delen van levenservaringen en gevoelens door de mentor om de relatie tussen mentor en student te personaliseren (Crisp & Cruz, 2009).

### **Behoeftte aan mentorhulp onder studenten**

Dat studenten behoefte zouden kunnen hebben aan deze vormen van mentorhulp wordt in meerdere onderzoeken verondersteld. Wat betreft adolescenten, kan mentorschap heel belangrijk zijn. Het kan een gunstige invloed hebben op de emotionele, psychologische en cognitieve facetten van de jongere wanneer een mentor deze vormen van ondersteuning aanbiedt (Cole, 2015). Ook Gunn en collega's (2017) veronderstellen dat mentorschap van cruciaal belang is voor de ontwikkeling van studenten in het hoger onderwijs. Daarnaast kan de behoefte aan deze vormen van mentorhulp beargumenteerd worden aan de hand van de zelfbeschikkingstheorie van Deci en Ryan (2000). Mentorschap kan namelijk voldoen aan de drie psychologische basisbehoeften van personen die de mentorhulp ontvangen, namelijk autonomie, competentie en verbondenheid (Janssen et al., 2013). Binnen de verschillende vormen van mentorhulp staat centraal dat de mentor vaardigheden van de student beoordeeld, evalueert en aanmoedigt (competentie). Binnen de ondersteuning bij het stellen van doelen en het kiezen van een carrièrepad leer je als student kritisch te denken en keuzes te maken (autonomie) en binnen de psychische en emotionele steun is het aangaan van een ondersteunende relatie een belangrijk onderdeel (verbondenheid). De verschillende vormen van mentorhulp zijn dus voor studenten in het algemeen van belang, maar kunnen ook specifiek voor eerstejaarsstudenten van belang zijn. Zoals eerder vermeld hebben verschillende onderzoeken aangetoond dat de transitie naar de universiteit moeilijkheden met zich mee kan brengen (Reed & Jones, 2021). Bovendien zitten studenten die beginnen met een universitaire studie in een ontwikkelingsperiode waarin veel veranderd binnen een korte periode, genaamd de emerging adulthood (Brouwer et al., 2016). Al die veranderingen kunnen het wennen op de universiteit nog moeilijker maken.

### **Behoeftte aan specifieke soorten mentorhulp**

Sommige vormen van mentorhulp die aangeboden worden, worden als belangrijker of zinvoller beschouwd door/voor eerstejaarsstudenten dan andere. Reed & Jones (2021) benadrukken bijvoorbeeld hoe belangrijk het voor eerstejaarsstudenten is om ondersteund te worden bij het

ontwikkelen van academische vaardigheden. Volgens hen kan het werken aan het ontwikkelen van academische vaardigheden een groot verschil maken in het vermogen van studenten om te slagen op de universiteit. De eerstejaarsstudenten in dit onderzoek geven ook aan dat het belang van academische vaardigheden tijdens de overgang van de middelbare school naar de universiteit steeds groter wordt. Het probleem onderliggend aan deze behoefte is dat tijdens het kritieke eerste semester van de universiteit de studenten wordt gevraagd om veel verschillende verantwoordelijkheden in balans te brengen (Reed en Jones, 2021), waaronder ook de eigen verantwoordelijkheid voor academische groei binnen de nieuwe omgeving (Francis, 2019). Studenten moeten dus werken aan het ontwikkelen van zowel academische als sociale vaardigheden terwijl ze ook nog hun tijd moeten beheren. Dit kan moeilijk zijn en kan in het begin over het hoofd worden gezien binnen de universitaire cursussen (Reed & Jones, 2021). Uit de bevindingen van het onderzoek van Gunn en collega's (2017) bleek ook dat eerstejaarsstudenten de ondersteuning bij het verwerven van academische kennis als cruciaal beschouwen voor hun succes op de universiteit. Ze vinden het heel belangrijk om te weten hoe ze kunnen slagen wat betreft de academische eisen die gesteld worden. Echter, wordt de ondersteuning bij academische vakkennis en vaardigheden ook als meest uitdagend gezien door de studenten. Sommige studenten vonden niet alle informatie nuttig of kregen geen duidelijke feedback over hun cursuswerk. Om de ondersteuning te bieden moeten mentoren dus goed uitgerust zijn met de academische kennis, anders wordt het lastig om die kennis over te dragen aan hun studenten (Gunn et al., 2017).

Op het gebied van de psychologische en emotionele steun van mentoren geven studenten aan dat ze dit, naast het verwerven van academische kennis, ook als gunstig beschouwen voor hun universitaire ervaring. Het onderliggende probleem hierbij is het gebrek aan zelfvertrouwen bij het navigeren in de nieuwe academische omgeving (Gunn et al., 2017). Effectief mentorschap moet dus niet alleen gericht zijn op het aanleren van academische vaardigheden, maar ook studenten psychosociaal comfort bieden, meer zelfvertrouwen geven en hun volwassenheid helpen te ontwikkelen (Gunn et al., 2017). De studenten zagen het bestaan van een rolmodel en de ondersteuning bij het stellen van doelen en het kiezen van een carrière pad als minst belangrijke vormen van mentorhulp.

### **Discrepantie tussen hulp nodig hebben en hulp gebruiken**

Ondanks dat er behoefte is voor de verschillende vormen van mentorhulp, zijn er alsnog studenten die er voor kiezen om niet deel te nemen aan de mentorschapsprogramma's die door de universiteit worden aangeboden. Een onderzoek van Larose en collega's (2009) naar studenten hun beslissing om wel of niet deel te nemen aan een eerstejaars mentorprogramma liet zien die beslissing afhankelijk is van verschillende factoren. Studenten die last hadden van faalangst, maar wel gemotiveerd waren, hadden meer kans om gebruik te maken van de mentorhulp. Studenten



zouden eerder geneigd zijn om hulp te zoeken wanneer ze zich heel erg gestrest voelen of denken dat hun situatie minder stabiel is dan die van andere studenten in de hoop dat dit hun stressniveau verminderd (Larose et al., 2009). Zowel studenten met goede als minder goede resultaten op de middelbare school zijn geïnteresseerd in mentorschap op de universiteit. De voorgaande studieprestaties zijn dus geen bepalende factor bij de beslissing om deel te nemen aan mentorschap. Goede presteerders kunnen mentorschap zien als een manier om hun leerproces en prestaties te verbeteren en voor minder goede presteerders kan mentorschap gezien worden als een manier om meer zekerheid te krijgen (Larose et al., 2009).

Specifiek binnen de psychische en emotionele ondersteuning is het opvallend dat ondanks dat er behoefte aan is, toch veel studenten geen hulp zoeken en geen gebruik maken van deze ondersteuning. Het aantal studenten met mentale problemen stijgt ieder jaar, maar twee derde van de studenten die hulp nodig heeft, zoekt geen hulp (Cronin et al., 2021). Zoals eerder vermeld zitten eerstejaarsstudenten in een ontwikkelingsperiode waarin veel veranderingen plaatsvinden. Universitaire studenten geven zelf specifieke aandachtspunten aan binnen die periode, zoals interpersoonlijke conflicten, zelfbeschadiging, leerproblemen en onzekerheden in de loopbaan (Çebi & Demir, 2020). Ook binnen dit onderzoek wordt gesteld dat ondanks deze behoefte het psychologisch hulpzoekgedrag onder universiteitsstudenten erg laag is (Çebi & Demir, 2020). Dit terwijl begeleidingscentra waardevolle hulpmiddelen zijn die het welzijn en academische prestaties van studenten verbeteren en de studenten helpen om hun studie te blijven volgen (Cronin et al., 2021). In vergelijking met studenten die wel gebruik maken van de hulp, hebben studenten die hulp nodig hebben, maar het niet gebruiken, slechtere academische resultaten (Cronin et al., 2021).

### **Barrières voor het gebruiken van hulp**

Studenten noemen in het onderzoek van Cronin en collega's (2021) een aantal barrières voor het gebruiken van hulp, zoals dat er een algemeen gevoel hing op de universiteit dat begeleiding een negatief ervaren hulpmiddel is. Daarnaast benoemden ze dat ze bang zijn dat iemand hen ziet wanneer ze om hulp vragen, dat hun problemen niet erg genoeg zijn om hulp te zoeken of dat ze zich schamen voor hun problemen en daardoor geen gebruik maken van de hulp (Cronin et al., 2021). Het begin van veel psychische problemen is typisch in de emerging adulthood, waar eerstejaarsstudenten zich in bevinden. Het is dus van belang om meer inzicht te krijgen in de barrières die momenteel bestaan voor studenten die hulp willen zoeken, zodat universiteiten hun begeleiding daarop kunnen aanpassen en kunnen verbeteren om studenten te helpen en daarmee te zorgen dat studenten hun studie blijven volgen (Cronin et al., 2021). Omdat er op dit moment een discrepantie bestaat tussen het aantal studenten dat hulp nodig heeft en daadwerkelijk hulp gebruikt of gaat zoeken, zal binnen dit huidige onderzoek niet alleen gekeken worden naar of studenten aangeven dat ze mentorhulp nodig hebben (gehad), maar ook of ze er gebruik van zouden maken. Behoefte wordt dus in dit

onderzoek gedefinieerd als “een zaak die je nodig hebt” (Van Dale, 2015), maar ook of de studenten gebruik zouden maken van de mentorhulp om te onderzoeken of binnen dit onderzoek ook sprake is van een discrepantie tussen deze twee vragen. Er wordt ook onderzocht welke onderliggende problemen of redenen gegeven worden ten grondslag aan het hebben van wel of geen behoefte, om dit vervolgens te vergelijken met de bestaande theorieën.

### **Onderzoeksvraag**

Er wordt in toenemende mate onderzoek gedaan naar mentorschap. Vaak is dit in de vorm van evaluatieonderzoek (Vos et al., 2012). Er wordt dan vaak gekeken in hoeverre een mentortraject heeft bijgedragen aan de ‘harde’ uitkomstmaat ‘schoolprestaties’. Er is echter veel minder onderzoek gedaan naar andere uitkomstmaten waarom studenten behoefte zouden kunnen hebben aan mentorhulp. Het doel van dit onderzoek is daarom om, zonder de focus te leggen op een evaluatie, in kaart te brengen aan welke soorten mentorhulp eerstejaarsstudenten überhaupt behoefte hebben, en daarnaast ook de redenen of problemen waarom ze deze mentorhulp nodig hebben (gehad) of zouden gebruiken. Dit leidt vervolgens tot de onderzoeksvraag; ‘Aan welke soorten mentorhulp hebben eerstejaarsstudenten behoefte en waarom?’

## Methode

### Onderzoeksmethode en -design

Om de onderzoeksvraag te beantwoorden is een kwalitatief, beschrijvend pilotonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek wil meer inzicht krijgen in welke soorten mentorhulp eerstejaarsstudenten nodig hebben en zouden gebruiken en welke redenen ten grondslag liggen aan deze behoefte. Kwalitatief, beschrijvend onderzoek kan de resultaten hiervan het beste weergeven, omdat de studenten in de open vragen hun eigen visies en ideeën mogen delen over waarom ze wel of geen behoefte hebben aan een bepaalde soort vorm van mentorhulp. De antwoorden kunnen uiteenlopen en de onderzoeker heeft vervolgens de taak om deze in het licht van de onderzoeksvraag te interpreteren op een systematische manier en deze betekenis te geven (Plochg & Van Zwieten, 2007). Deze manier van onderzoeken staat centraal bij kwalitatief onderzoek. Bovendien is dit onderzoek ingezet als pilotonderzoek om een eerste indruk te krijgen hoe eerstejaarsstudenten kijken naar mentorschap op de universiteit. Om deze visies gedetailleerd te kunnen weergeven is kwalitatief onderzoek geschikter, omdat dit uitgebreider is dan enkel kwantitatief onderzoek.

Dit onderzoek is een onderdeel van een breder onderzoek van vier studenten naar mentorschap op de Rijksuniversiteit Groningen. Naast de behoefte aan mentorhulp onder eerstejaarsstudenten, staat in dit onderzoek en de vragenlijst ook het vragen naar mentorhulp, mentorhulp bij academische stress en de mentorrelatie centraal. Op dit moment is er binnen de Rijksuniversiteit van Groningen weinig onderzoek naar mentorschap. Er wordt ieder jaar wel een evaluatieonderzoek uitgevoerd, maar hiervoor wordt ieder jaar dezelfde vragenlijst gebruikt. Dit pilotonderzoek wordt uitgevoerd om te onderzoeken wat studenten zeggen over mentorschap op de universiteit. Wanneer dit onderzoek interessante uitkomsten laat zien wat betreft de meningen en visies van eerstejaarsstudenten over mentorschap, kan hier in de toekomst vervolgonderzoek naar gedaan worden om het mentorschap op de universiteit te verbeteren. Daarnaast is dit eerste onderzoek een manier om te kijken of deze vragenlijst, of aspecten ervan, eventueel vaker gebruikt kan/kunnen worden onder studenten, ook binnen andere opleidingen en faculteiten. De methode focust zich verder alleen op de informatie die relevant is voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag binnen dit onderzoek: 'Aan welke soorten mentorhulp hebben eerstejaarsstudenten behoefte en waarom?'

De data is verzameld aan de hand van een online vragenlijst. Er is gekozen om een online vragenlijst te gebruiken om zoveel mogelijk data te verzamelen. Een voordeel van het gebruiken van een vragenlijst is dat deelnemers het in hun eigen tijd, op verschillende plekken konden invullen (Stoop, 2010). Een ander voordeel van een online vragenlijst is dat afhankelijk van de antwoorden op eerdere vragen, specifieke vragenblokken konden worden aangeboden of overgeslagen, er kon extra uitleg toegevoegd worden en er kon uitgebreid antwoord worden gegeven op de open vragen

(Stoop, 2010), die ook in dit onderzoek gesteld werden. Uitgebreide antwoorden konden makkelijker gegeven worden omdat de student het antwoord kon typen, dit vereiste minder tijd en inspanning dan wanneer het antwoord geschreven zou moeten worden. Een voordeel op het gebied van ethische overwegingen is dat de vragenlijst volledig anoniem kon worden ingevuld. Door die anonimiteit te waarborgen, hoopten we op eerlijke antwoorden. Ong & Weiss (2000) veronderstellen dat er bij gevoelige vragen eerlijker geantwoord wordt als de respondenten anonimiteit is beloofd. Vanwege het feit dat vragen over behoefte aan mentorhulp en het ervaren van stress best gevoelige vragen konden zijn, was dit nog een van de redenen om gebruik te maken van een online vragenlijst. Om te voorkomen dat de vragenlijst maar half werd ingevuld, was de vragenlijst niet heel lang en bestond het grootste deel uit gesloten vragen.

### **Steekproef**

Binnen dit onderzoek is een steekproef getrokken uit de populatie eerstejaarsstudenten Pedagogische wetenschappen. Er is een doelgerichte steekproef getrokken waarbij de inclusiecriteria, het zijn van eerstejaarsstudent binnen de opleiding Pedagogische wetenschappen, is gehanteerd. Zestien studenten hebben de vragenlijst geopend en akkoord gegeven, waarvan twee studenten de vragenlijst deels hebben ingevuld en vijf studenten helemaal geen inhoudelijke vragen hebben beantwoord. Uiteindelijk bleef er een steekproef over van negen respondenten die de vragenlijst tot het einde hebben ingevuld. Deze respondenten waren allemaal vrouwen en gemiddeld 18,5 jaar oud. Doordat deze vragenlijst op het moment van dataverzameling samen liep met een evaluatievragenlijst van het vak 'Mentoraat' is uiteindelijk besloten om de dataverzameling na tien dagen vroegtijdig te stoppen. Het gevolg hiervan is de kleine steekproef.

### **Instrument**

Zoals eerder vermeld, is dit onderzoek onderdeel van een breder pilotonderzoek. De deelonderwerpen die bevraagd zijn in de vragenlijst zijn de behoefte aan mentorhulp, mentorschap bij academische stress en de mentorrelatie. Binnen elk deelonderwerp zijn zowel gesloten als open vragen gesteld. Deze twee vormen van vragen zijn binnen de vragenlijst afwisselend gebruikt, om te voorkomen dat deelnemers zouden afhaken. De vragenlijst bestond in totaal uit 37 vragen, waarvan zestien open vragen en 21 gesloten vragen. De gesloten vragen hadden verschillende vormen zoals meerkeuzevragen en een rangschikkingsvraag (Bijlage A).

De vragenlijst is begonnen met een uitleg over hoe een mentor in dit onderzoek gedefinieerd wordt. Het is van belang dat studenten bij het beantwoorden van de vragen een duidelijk beeld hebben over wie er in dit onderzoek bedoeld wordt als mentor. De mentor werd omschreven als "een persoon die je vanuit de opleiding ondersteuning biedt". Hierbij is als voorbeeld de mentor van het vak ALC en de studieadviseur gegeven.

Om naar de behoefte van studenten te vragen is onder andere gebruik gemaakt van de definitie van behoefte van Van Dale (2015), namelijk: “zaak die men nodig heeft”. Dit is gedaan met de vraag: ‘In welke mate heb je ondersteuning bij (soort mentorhulp) nodig (gehad)?’. Studenten konden hierop antwoorden met ‘heel weinig’, ‘weinig’, ‘in enige mate’, ‘veel’ of ‘heel veel’. Zoals eerder vermeld in de inleiding bestaat er een discrepantie tussen het nodig hebben van hulp en het daadwerkelijk vragen om/gebruiken van hulp. Om dit ook binnen dit onderzoek te bekijken is in de definitie van behoefte ook meegenomen of studenten gebruik zouden maken van de verschillende soorten mentorhulp. Dit is aan de hand van de vraag ‘zou je gebruik maken van ondersteuning bij (soort mentorhulp) als een mentor op de universiteit deze aanbod?’ onderzocht.

Om gericht te kunnen vragen naar de verschillende soorten mentorhulp is het conceptueel kader van Nora en Crisp (2007) gebruikt. Zij beschrijven in hun multi-dynamische model vier domeinen van mentorschap, waaronder psychische en emotionele steun, ondersteuning bij het stellen van doelen en het kiezen van een carrière pad, ondersteuning bij het ontwikkelen van academische vakkennis en vaardigheden en de mentor als rolmodel en zijn in een vervolgonderzoek gevalideerd door Crisp (2009). Dit kader wordt in recente onderzoeken nog steeds gebruikt. Chong en Thi (2020) gebruikten de College Student Mentoring Scale van Nora en Crisp (2007) in Maleisië om de effectiviteit van een eerstejaars mentorschapsprogramma te onderzoeken. Uit het onderzoek bleek dat deze schaal een hoge betrouwbaarheid liet zien, ondanks dat het in een Westerse context is ontwikkeld. Omdat er geen reden is om aan te nemen dat deze domeinen van mentorschap zullen verschillen in Nederland, is er binnen dit onderzoek gebruik gemaakt van dit theoretisch kader om de behoefte aan bepaalde soorten mentorhulp te bevragen. Een voorbeeld van hoe een vraag er dan uitzag is; ‘In welke mate heb je gedurende je opleiding ondersteuning bij het stellen van doelen en het kiezen van een carrière pad nodig (gehad)?’. Dit werd vervolgens ook voor de domeinen ‘ondersteuning bij academische vakkennis en vaardigheden’ en ‘psychische en emotionele steun’ gevraagd. Vanwege methodologische overwegingen wat betreft de lengte van de vragenlijst en de hoeveelheid open vragen is besloten om geen vragen te stellen over de mentor als rolmodel. Tot slot werd na zowel de vragen over het nodig hebben (gehad) en het gebruiken van mentorhulp gevraagd waarom ze deze score hebben gegeven en of ze een toelichting konden geven. De volledige vragenlijst is te vinden in de bijlage (Bijlage A).

### **Procedure**

In april 2022 is de dataverzameling begonnen door de online vragenlijst openbaar te zetten. Ten eerste is de link met een informatietekst gedeeld met een eerstejaarsstudent Pedagogische Wetenschappen, die dit vervolgens heeft gedeeld binnen een Whatsappgroep van eerstejaarsstudenten. Daarnaast is de link van de vragenlijst ook geplaatst in een online cursusomgeving van alle eerstejaarsstudenten, om ervoor te zorgen dat iedere eerstejaarsstudent de

kans heeft gehad om de vragenlijst in te vullen. Bij de link van de vragenlijst is een presentatie met audiofragmenten toegevoegd waarin de studenten alle informatie konden vinden over dit onderzoek.

Wanneer studenten de vragenlijst wilden invullen konden ze de link openen en kregen ze eerst een informatiebrief te zien (Bijlage B). Hierin is informatie gegeven over onder andere het doel van het onderzoek, hoe de analyse van de gegeven antwoorden uitgevoerd zal worden en aan wie er eventuele vragen gesteld kunnen worden. Vervolgens kregen de deelnemers een toestemmingformulier te zien (Bijlage C). Deelnemers konden de vragen niet beantwoorden voordat zij toestemming hadden gegeven voor hun deelname. Het invullen van de vragenlijst bedroeg ongeveer zeven tot tien minuten van de studenten hun tijd.

De vragenlijst begon vervolgens inhoudelijk met een open vraag over hoe volgens studenten een goede relatie tussen mentor en student eruitziet. De andere vragen over mentorrelaties worden aan het einde van de vragenlijst gesteld, maar er is voor gekozen om de open vraag als beginvraag te stellen om de studenten erover na te laten denken zonder dat ze hun antwoord baseren op eventuele aspecten van mentorschap die later in de vragenlijst nog aan bod komen. Vervolgens wordt er gevraagd naar de behoefte aan de drie soorten mentorhulp 'ondersteuning bij het stellen van doelen en het kiezen van een carrièrepad', 'ondersteuning bij het ontwikkelen van academische vakkennis en vaardigheden' en 'psychische/emotionele steun'. Per vorm van mentorhulp, wordt studenten eerst een meerkeuzevraag gesteld over het nodig hebben (gehad) van mentorhulp en dan lichten ze dat antwoord toe in een open vraag. Vervolgens worden er nog drie gesloten vragen gesteld en lichten ze het laatste antwoord over het gebruik maken van mentorhulp weer toe in een open vraag. Op deze manier wordt inspanning van het beantwoorden van vragen afgewisseld om zoveel mogelijk studenten de vragenlijst af te laten maken. Om de studenten ook zelf nog input te geven, wordt vervolgens ook nog gevraagd of ze behoefte hebben (gehad) aan andere soorten mentorhulp wat in deze drie domeinen nog niet geboden wordt. Vervolgens worden de vragen gesteld wat betreft academische stress en de vragenlijst sluit met twee gesloten vragen over mentorrelaties, om te voorkomen dat studenten op het einde nog veel open vragen moeten invullen en dan afhaken.

### **Data analyse**

De onderzoeksvraag 'Aan welke soorten mentorhulp hebben eerstejaarsstudenten behoefte en waarom?' bestaat uit twee delen. Het eerste deel 'Aan welke soorten mentorhulp hebben eerstejaarsstudenten behoefte?' is beantwoord aan de hand van de data verkregen uit de gesloten vragen; 'In welke mate heb je gedurende je opleiding ondersteuning bij (een van drie vormen van mentorhulp) nodig (gehad)?' en 'Zou je gebruik maken van ondersteuning bij (een van drie vormen van mentorhulp) als een mentor op de universiteit deze aanbod?'. Het waarom deel is geanalyseerd

aan de hand van de kwalitatieve data verkregen uit de open vragen 'Kun je kort uitleggen waarom je deze score hebt gegeven?' en 'Waarom heb je deze score gegeven?'.

De antwoorden op de gesloten vragen zijn op descriptieve wijze geanalyseerd. Middels een frequentietabel is duidelijk geworden in welke mate studenten bepaalde soorten mentorhulp aangeven nodig te hebben (gehad) of aangeven te gebruiken. Opvallende frequenties zijn door de onderzoeker geïnterpreteerd en op basis daarvan is vervolgens een uitspraak gedaan over aan welke soort mentorhulp het meest en het minste behoefte is.

De data afkomstig van de open vragen over waarom studenten behoefte hebben aan mentorhulp is geanalyseerd aan de hand van een kwalitatieve inhoudsanalyse in het programma Atlas.ti. De gegeven antwoorden zijn op inductieve wijze gecodeerd. Belangrijke thema's zijn door middel van open coderen naar voren gekomen. Het resultaat is dat je betekenis geeft aan de gegeven antwoorden door categorieën en thema's te maken die de onderzoeksvraag beantwoorden (Cho & Lee, 2014). Binnen de literatuur is nog weinig onderzoek gedaan naar welke problemen en redenen ten grondslag liggen aan de behoefte aan mentorhulp. Dit maakte het lastig om een vooropgestelde codeboom te gebruiken omdat hierover nog geen eenduidig beeld is en je geen vaste concepten hebt waar je de codeboom op kan baseren. Bovendien konden deelnemers antwoord geven op de open vragen vanuit hun eigen invalshoek en vanuit hun eigen persoonlijke situaties waardoor inductief coderen het meest relevant is geweest voor de data analyse binnen dit onderzoek.

Om de betrouwbaarheid van de codeboom en de resultaten te bevorderen, is de codeboom op een systematische wijze door een tweede beoordelaar gecontroleerd. De data voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag is door de tweede beoordelaar gecodeerd met behulp van de codeboom, met 76% overeenstemming. Naar aanleiding van een discussie met de tweede beoordelaar, zijn sommige beschrijvingen in de codeboom nog iets gespecificeerd en aangepast (Bijlage D).

## Resultaten

In de resultatenparagraaf worden de resultaten uit de data analyse besproken die relevant zijn voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag 'Aan welke soorten mentorhulp hebben eerstejaarsstudenten behoefte en waarom?'. Vanwege de kleine steekproef (N=9) is er een descriptieve analyse uitgevoerd. Er zal eerst een overzicht worden gegeven in hoeverre er behoefte is aan de verschillende soorten mentorhulp. Vervolgens zal er meer gedetailleerd worden beschreven waarom de respondenten wel of geen behoefte hebben aan bepaalde soorten mentorhulp en zullen de thema's besproken worden die uit de kwalitatieve data naar voren zijn gekomen.

### Behoeft verschillende soorten mentorhulp

In tabel 1 en 2 hieronder zijn de verschillende soorten mentorhulp weergegeven en de mate waarin de studenten aangeven deze mentorhulp nodig te hebben (gehad) en er gebruik van zouden maken. In de volgende alinea zal per soort mentorhulp in worden gegaan op de frequenties van de antwoordopties en zal besproken worden welke redenen of problemen ten grondslag liggen aan het wel of geen behoefte hebben aan die soort mentorhulp.

Nodig hebben (gehad)	Heel weinig	Weinig	In enige mate	Veel	Heel veel
Ondersteuning bij het stellen van doelen en het kiezen van carrière pad.	0	3	6	2	0
Ondersteuning bij het ontwikkelen van academische vakkennis of vaardigheden.	0	3	3	3	0
Emotionele en psychische steun.	1	3	3	2	0

Tabel 1: Frequenties van de antwoordopties op de vraag in hoeverre ze verschillende soorten mentorhulp nodig hebben.



Gebruik maken van	Zeker niet	Waarschijnlijk niet	Misschien	Waarschijnlijk wel	Zeker wel
Ondersteuning bij het stellen van doelen en het kiezen van carrière pad.	0	2	6	1	2
Ondersteuning bij het ontwikkelen van academische vakkennis of vaardigheden.	0	3	5	1	0
Emotionele en psychische steun.	1	4	3	1	0

*Tabel 2: Frequenties van de antwoordopties op de vraag in hoeverre ze gebruik zouden maken van verschillende soorten mentorhulp.*

### **Behoeft verschillende soorten mentorhulp, waarom wel of niet?**

*Het nodig hebben (gehad) van ondersteuning bij het stellen van doelen en het kiezen van een carrièrepad.*

In tabel 1 is te zien dat de modus van de scores binnen de ondersteuning bij het stellen van doelen en het kiezen van een carrièrepad vooral in het midden van de schaal ligt. Zes van de elf studenten geven aan in enige mate deze vorm van ondersteuning nodig te hebben (gehad). Bij het weinig of in enige mate nodig hebben (gehad) van deze vorm van mentorhulp geven studenten als reden de relevantie van de mentorhulp. Binnen deze vorm van mentorhulp wordt de relevantie ervan besproken met betrekking tot de fase van de opleiding waar de studenten in zitten. Twee studenten geven aan dat ondersteuning bij het stellen van doelen en het kiezen van een carrièrepad voor hen nog niet relevant is, maar ze geven niet aan dat ze het helemaal niet nodig hebben. Dat er toch deels behoefte is, wordt toegelicht in het tweede deel van hun open antwoorden. P5 zegt bijvoorbeeld “[het is] nog niet heel relevant, maar het lijkt me wel fijn om daar goede ondersteuning in te krijgen”. Ze zegt echter niks over waarom het nog niet relevant is, maar de “nog” suggereert dat het later wel relevant kan zijn. Daarnaast zegt ze dat het haar fijn lijkt om ondersteuning te krijgen,

maar het is lastig om te concluderen of dat nu is of pas later in de opleiding. Andere voorbeelden van de relevantie van mentorhulp met betrekking tot de fase van de opleiding zijn “tot nu toe hebben we nog geen keuze gemaakt voor een richting” (P2), wat suggereert dat je deze ondersteuning alleen nodig hebt op het moment dat je de keuze bijna moet gaan maken en dus in het eerste jaar nog niet relevant is en “ik ben nog niet zo ver in mijn opleiding, dus heb hier nog niet zoveel behoefte aan gehad” (P6), wat wederom suggereert dat voor eerstejaarsstudenten deze vorm van ondersteuning misschien nog niet heel relevant is. Doordat ze zegt dat ze er “nóg” geen behoefte aan heeft gehad, zou het voor later dus wel relevant kunnen zijn.

Studenten die aangeven dat ze in enige mate, veel of heel veel ondersteuning bij het stellen van doelen en het kiezen van een carrièrepad nodig hebben geven in hun antwoorden aan behoefte te hebben aan specifieke aspecten die volgens hen onder deze vorm van mentorhulp vallen, zoals behoefte aan informatie over de verschillende richtingen en welke keuzes je daarin kan maken en de behoefte aan gesprek. P9 geeft bijvoorbeeld aan: “Deze studie is erg breed en ik weet nog niet wat ik ermee kan, daar zou ik graag ondersteuning bij krijgen”. De student haar antwoord suggereert dat bij een brede studie, zoals Pedagogische wetenschappen, je misschien sneller ondersteuning nodig hebt op het gebied van keuzes maken. Ook P2 geeft aan dat ze in enige mate de ondersteuning bij het stellen van doelen en het kiezen van een carrière pad nodig heeft omdat “ze (..) behoefte [heeft] aan duidelijkheid [over] wat welke richting inhoudt en wat je ermee kunt doen later”. Hierbij wordt waarschijnlijk het verschil tussen de orthopedagogiek richting en de richting pedagogiek & onderwijswetenschappen bedoeld. Die keuze maak je halverwege het tweede studiejaar. Tot slot geeft P11 aan behoefte te hebben aan gesprek. “Ik vind het wel fijn om te kunnen sparren over ideeën en keuzes met iemand die er verstand van heeft”. Dit suggereert dat zij een mentor ziet als iemand met kennis over de keuzes binnen de opleiding.

#### *Het gebruik maken van ondersteuning bij het stellen van doelen en het kiezen van een carrièrepad.*

De meeste studenten zouden misschien gebruik maken van ondersteuning bij het stellen van doelen en het kiezen van een carrièrepad (Tabel 2). Volgens twee van hen is het gebruik afhankelijk van verschillende factoren, namelijk de bereikbaarheid en de kwaliteit van de mentorhulp. “Ik zou er gebruik van maken als er bijvoorbeeld mailtjes over gestuurd werden (..). Het moet duidelijk en bereikbaar zijn voor mij voordat ik het overweeg te gebruiken” (P8). Studenten moeten dus op de hoogte worden gehouden over welke mentorhulp er beschikbaar is. P9 lijkt daarnaast aan te geven dat het gebruik van deze vorm van mentorhulp afhangt van de kwaliteit. “Het ligt er een beetje aan wat de kwaliteit van de ondersteuning is. Ik zou het belangrijk vinden dat het echt een aanvulling is op de ondersteuning die ik bijvoorbeeld van mijn ouders of vrienden kan krijgen” (P9). De hulp van een mentor zou volgens P9 dus iets moeten toevoegen aan dat wat familie of vrienden ook zouden kunnen bieden.

*Het nodig hebben (gehad) van ondersteuning bij het ontwikkelen van academische vakkennis en vaardigheden.*

Binnen de ondersteuning bij het ontwikkelen van academische vakkennis of vaardigheden liggen de scores verdeeld van het weinig tot veel nodig hebben van deze vorm van mentorhulp (Tabel 1). De mate waarin studenten deze vorm van mentorhulp nodig hebben (gehad) lijkt gerelateerd te worden aan het al wel of nog niet bezitten van vaardigheden. Voorbeelden van antwoorden zijn: “De academische vakkennis en vaardigheden bezit ik nog niet, dus daar heb ik hulp bij nodig” (P9) en “Ik had geen voorkennis van academisch leren, en hierbij had ik wat hulp nodig” (P8). Verder schrijft P2: “We wisten in het begin nog niet wat er van ons verwacht werd en hadden nog niet veel academische vakkennis en vaardigheden, dus was begeleiding hierin nodig”. In deze drie antwoorden komt telkens het aspect terug van het nog niet bezitten van vaardigheden. Het is iets nieuws dat aangeleerd moet worden. Deze antwoorden suggereren dat deze vorm van mentorhulp nuttig kan zijn voor eerstejaarsstudenten, omdat zij in een nieuwe omgeving terecht komen waar zij zich opeens moeten aanpassen aan academische veranderingen en eisen die gesteld worden.

Toch zijn er ook twee studenten die aangeven niet veel moeite te hebben met de academische vakkennis en vaardigheden. P5 geeft bijvoorbeeld aan weinig ondersteuning nodig te hebben hierbij, omdat ze “hier niet zoveel moeite mee [heeft]”. Ook P4 “(..) vindt de studie goed te doen, dus denkt hier geen gebruik van [te] maken”. Deze twee antwoorden suggereren dat deze twee studenten zich al bekwaam voelen in academische vakkennis en vaardigheden en daarom minder behoefte hebben aan deze vorm van mentorhulp.

*Het gebruik maken van ondersteuning bij het ontwikkelen van academische vakkennis en vaardigheden.*

Net als bij de ondersteuning bij het stellen van doelen en het kiezen van een carriérepad geven de meeste studenten binnen de ondersteuning bij het ontwikkelen van academische vakkennis en vaardigheden aan misschien gebruik te maken van deze vorm van mentorhulp (Tabel 2). Ook hier geeft één student aan dat het gebruik afhankelijk is van een factor, namelijk de vormgeving van de mentorhulp: “het ligt eraan hoe het vormgegeven wordt” (P2).

Een reden om waarschijnlijk niet gebruik te maken van deze vorm van mentorhulp, wordt gegeven door P9, die de ondersteuning bij het ontwikkelen van academische vakkennis en vaardigheden “liever aangeboden [krijgt] van een vakdocent”. Ze geeft echter niet aan waarom, maar het kan suggereren dat ze een vakdocent ziet als iemand met meer kennis over het vakgebied dan een mentor. Het kan echter ook betekenen dat een mentor in haar beeld een andere rol heeft dan het ondersteunen bij het ontwikkelen van academische vakkennis en vaardigheden.

De antwoorden van studenten in hoeverre ze behoefte hebben (gehad) aan ondersteuning bij het ontwikkelen van academische vakkennis en vaardigheden en in hoeverre ze gebruik zouden

maken van deze vorm van mentorhulp kunnen ook met elkaar vergeleken worden. De scores liggen verdeeld van het weinig tot veel nodig hebben van deze ondersteuning. Ondanks dat er drie studenten aangeven de ondersteuning veel nodig te hebben (gehad) is er maar één student die waarschijnlijk wel gebruik zou maken van deze ondersteuning. De andere acht studenten zouden dit misschien of waarschijnlijk niet gebruiken. Een student geeft bijvoorbeeld aan dat ze misschien gebruik zou maken van deze vorm van mentorhulp, “het ligt eraan hoe het vormgegeven wordt” (P2). Ondanks dat ze aangeeft deze ondersteuning veel nodig te hebben (gehad), hangt het gebruik dus af van de vormgeving van de ondersteuning. Het wordt niet duidelijk uit haar antwoord wat in de vormgeving ze dan precies belangrijk vindt.

#### *Het nodig hebben (gehad) van psychische en emotionele steun*

Op het gebied van de psychische en emotionele steun geven de meeste studenten aan weinig of in enige mate deze vorm van mentorhulp nodig te hebben (gehad) (Tabel 1). Het nodig hebben (gehad) wordt door studenten, ook binnen deze vorm van mentorhulp, gerelateerd aan de relevantie ervan. De relevantie van deze vorm van mentorhulp wordt vooral gebaseerd op of studenten al tegen emotionele of psychische problemen zijn aangelopen. P1 geeft bijvoorbeeld aan dat ze deze ondersteuning weinig nodig heeft (gehad) en misschien gebruik zou maken van de mentorhulp omdat ze “het nog niet weet, omdat ze hier nog niet tegenaan gelopen [is]”. Dit suggereert dat doordat er nog geen ervaring is geweest met deze soort problemen, ze ook nog geen uitspraak kan doen over of ze op dat moment ook gebruik zou maken van de ondersteuning. Een andere student geeft ook aan dat “[ze] geen emotionele steun nodig heeft gehad, omdat het mentaal goed gaat met [haar]” (P4). Zij geeft echter aan dat ze waarschijnlijk geen gebruik zou maken van de mentorhulp. Ze geeft hier verder geen toelichting bij. Ondanks dat P1 en P4 hetzelfde argument gebruiken dat ze nog geen problemen op dit gebied hebben ervaren, geven ze elk een andere score op de vraag of ze gebruik zouden maken van de mentorhulp.

#### *Het gebruik maken van psychische en emotionele steun*

Een andere student die stelt dat ze waarschijnlijk wel gebruik zou maken van emotionele en psychische steun, onderbouwt dit met “omdat ik denk dat dit wel nodig is voor eerstejaarsstudenten en ik zou er zelf waarschijnlijk ook gebruik van hebben gemaakt” (P2). Ze benoemt dus specifiek dat ze denkt dat het wel belangrijk is voor eerstejaarsstudenten dat deze hulp beschikbaar is. Ze geeft echter niet aan waarom het dan nodig zou zijn voor eerstejaarsstudenten.

Relatief de meeste studenten geven bij het gebruik maken van psychische en emotionele steun aan waarschijnlijk niet of misschien gebruik te maken van deze vorm van mentorhulp (Tabel 2). Dit heeft te maken met dat studenten aangeven dat ze deze vorm van mentorhulp soms liever bij anderen zoeken. P7 en P5 geven beide aan dat ze er waarschijnlijk niet gebruik van zal maken als een mentor dit zou aanbieden, omdat [ze] “hiervoor liever naar familie of vrienden [gaat]” (P7) en omdat

“dit voor [haar] niet de plek zou zijn, behalve als het heel specifiek samenhangt met de opleiding” (P5). Beide studenten geven dus aan dat ze in eerste instantie niet voor emotionele en psychische steun naar een mentor zouden gaan. P5 geeft hierbij nog aan dat het zou kunnen afhangen van de soort hulpvraag die ze heeft. P6 zegt waarschijnlijk niet gebruik van de ondersteuning te maken als een mentor die aan zou bieden “omdat ze niet echt een idee hebben hoe jij bent als persoon. Ik ga dan liever naar mensen toe die al wel weten hoe ik in elkaar zit, ik heb het idee dat zij mij dan beter kunnen helpen”. Dit suggereert dat de persoon die de hulp aanbiedt je eerst goed moet kennen, voordat je daar terecht kan met persoonlijke problemen. Dit wordt wederom bevestigd door een andere student die aangeeft misschien gebruik te maken van emotionele en psychische steun van een mentor, “omdat [ze] het heel belangrijk [vindt] om een goede band te hebben met iemand waarvan je deze soort steun krijgt en ook iemand die goed weet wat je meemaakt en hoe je denkt” (P9). Dit sluit aan bij wat P6 zegt over dat de persoon die de hulp aanbiedt je moet kennen als persoon. P9 voegt hier nog aan toe dat ze “dit idee niet altijd [krijgt] van [haar] mentor”. Ze neemt dus de ervaring die ze heeft met haar eigen mentor mee in de beoordeling of ze gebruik zou maken van deze mentorhulp.

De antwoorden van studenten in hoeverre ze behoefte hebben (gehad) aan psychische en emotionele steun en in hoeverre ze gebruik zouden maken van deze vorm van mentorhulp kunnen ook binnen de psychische en emotionele steun met elkaar vergeleken worden. P8 geeft bijvoorbeeld aan veel psychische en emotionele steun nodig te hebben (gehad) “door persoonlijke omstandigheden”. Echter geeft ze aan dat ze, ondanks dat ze het veel nodig heeft (gehad), misschien gebruik zou maken van de hulp want “omdat ik er nog nooit echt eerder gebruik van heb gemaakt, is de stap om hulp te vragen heel groot en lastig waardoor ik er minder snel gebruik van maak”. Dit suggereert dat wanneer de mentorhulp onbekend is en de student er nog geen ervaring mee heeft gehad, het moeilijker is om om hulp te vragen en te gebruiken. Het hebben van een eerdere, negatieve, ervaring met mentorhulp lijkt ook een reden te zijn om waarschijnlijk niet gebruik te maken van psychische en emotionele steun. “Ik had op zich best iets heftigs meegemaakt, (...). Er is mij toen sterkte gewenst, maar daarna is er nooit meer op teruggekomen” (P6). Ze geeft aan waarschijnlijk niet gebruik te maken van de psychische en emotionele steun “omdat [ze] niet het idee [heeft] dat ze je echt kunnen ondersteunen, omdat ze niet echt een idee hebben hoe jij bent als persoon”. Zoals eerder gesteld lijkt het gebruik van de psychische en emotionele steun gerelateerd te zijn aan of de persoon die de hulp aanbiedt je goed kent als persoon.

## **Conclusie en discussie**

Om antwoord te geven op de onderzoeksvraag: 'Aan welke soorten mentorhulp hebben eerstejaarsstudenten behoefte en waarom?' is een kwalitatief pilotonderzoek uitgevoerd, waarin door middel van een vragenlijst onder eerstejaarsstudenten Pedagogische Wetenschappen data is verzameld om die vervolgens op een descriptieve wijze te analyseren. In deze paragraaf zal een korte samenvatting worden gegeven van de resultaten, er zal beschreven worden hoe deze resultaten zich verhouden tot de bestaande en nieuwe literatuur, de aanbevelingen voor de praktijk en vervolgonderzoek worden gegeven en tot slot zullen de beperkingen van dit onderzoek worden besproken.

### **Conclusies en aanbevelingen per soort mentorhulp**

Eerstejaarsstudenten lijken relatief gezien het minst behoefte te hebben aan psychische en emotionele steun van een mentor. Onderliggende redenen die studenten hiervoor lijken te geven zijn dat ze deze vorm van hulp liever bij anderen zoeken, namelijk bij vrienden en/of familie en dat de hulp nog niet relevant is omdat ze nog geen problemen op emotioneel en psychisch gebied hebben ervaren. Dat studenten deze vorm van hulp liever bij vrienden of familie zoeken lijkt als reden te hebben dat zij jou als persoon beter kennen en daarom beter ondersteuning kunnen bieden dan een mentor. In onderzoek van Gunn en collega's (2017) werd echter gevonden dat eerstejaarsstudenten deze vorm van mentorhulp juist wel nuttig vonden, vanwege het gebrek aan zelfvertrouwen bij het navigeren in de nieuwe academische omgeving. Deze tegengestelde bevinding kan gerelateerd zijn aan het feit dat er geen representatieve steekproef is getrokken. Vervolgonderzoek met een grotere steekproef zou dit kunnen uitsluiten.

Binnen de psychische en emotionele steun lijkt er een discrepantie te zijn tussen het nodig hebben en het gebruiken van mentorhulp. Ondanks dat een student aangeeft veel behoefte te hebben aan deze vorm van mentorhulp, geeft ze aan waarschijnlijk niet gebruik te maken van de mentorhulp met als onderliggende reden dat ze nog geen eerdere ervaring heeft gehad met deze hulp en daardoor de stap om hulp te zoeken moeilijker is. Het niet hebben van een eerdere ervaring met hulp kan dus een barrière zijn voor eerstejaarsstudenten om hulp te gebruiken. Binnen de literatuur is beschreven dat mensen die ervaring hebben met emotionele en psychische hulp, vaak minder zorgen hebben bij het zoeken naar hulp, wat zorgt voor een positievere houding tegenover het hulp zoeken (Çebi & Demir, 2020). In dit onderzoek lijkt het ook deels de andere kant op te werken, aangezien het hebben van geen ervaring met mentorhulp de stap om het te gebruiken moeilijker maakt. Hier kan nog aan worden toegevoegd dat een negatieve ervaring met eerdere hulp ook niet lijkt bij te dragen aan het hulpzoekproces. Echter zou nog verder onderzocht moeten worden of het hebben van geen ervaring en het hebben van een negatieve ervaring met mentorhulp ook bij een grotere groep studenten een barrière vormt voor het gebruiken van hulp. Voor de

praktijk is het relevant om in te zetten op het verspreiden van informatie over deze vorm van mentorhulp, zodat de drempel om er gebruik van te maken wordt verkleind.

Wat betreft de ondersteuning bij het ontwikkelen van academische vakkennis en vaardigheden is de mate waarin eerstejaarsstudenten aangeven behoefte te hebben aan deze vorm van mentorhulp verdeeld. De mate van de behoefte lijkt voornamelijk gerelateerd te zijn aan het al wel of nog niet bezitten van vaardigheden. Sommige eerstejaarsstudenten geven aan nog niet bekwaam te zijn op het gebied van academische vakkennis en vaardigheden, waardoor ondersteuning hierbij nuttig kan zijn. De eerstejaarsstudenten uit het onderzoek van Reed & Jones (2021) gaven ook aan dat het ontwikkelen van academische vaardigheden van groot belang is in het eerste jaar, met als onderliggende reden dat er in het eerste semester veel verantwoordelijkheden in balans moeten worden gebracht, waaronder de eigen verantwoordelijkheid voor academische groei.

Het gebruik van ondersteuning bij het ontwikkelen van academische vakkennis en vaardigheden lijkt ook afhankelijk te zijn van de vormgeving, ondanks dat aangegeven wordt dat de behoefte groot is. Echter zal in vervolgonderzoek onderzocht moeten worden wat in de vormgeving van deze soort mentorhulp dan belangrijk wordt gevonden, aangezien daar geen uitspraken over worden gedaan. Deze bevindingen lijken aan te sluiten bij het onderzoek van Gunn en collega's (2017) waarin studenten aangaven dat ze de ondersteuning bij academische vakkennis en vaardigheden belangrijk vonden, maar ook uitdagend, omdat ze niet alle informatie nuttig vonden en de mentorhulp dus niet helemaal werd vormgegeven hoe zij dat zouden willen. Daarnaast wordt, net als bij psychische en emotionele steun, het waarschijnlijk niet gebruiken van deze vorm van mentorhulp onderbouwt met de reden dat de student de hulp liever van een ander aangeboden krijgt, in dit geval van een vakdocent. Er wordt hier verder geen toelichting bij gegeven, maar er werd in eerder onderzoek al geconcludeerd dat mentoren goed uitgerust moeten zijn met de academische kennis, anders wordt het lastig om die kennis over te dragen aan studenten (Gunn et al., 2017).

De mate waarin de eerstejaarsstudenten aangeven behoefte te hebben aan ondersteuning bij het stellen van doelen en het kiezen van een carrièrepad is ook verdeeld. Relatief de meeste studenten geven aan in enige mate behoefte te hebben aan deze vorm van mentorhulp en lijken dit te onderbouwen aan de hand van de fase van de opleiding waarin ze zitten. Volgens de studenten is in het eerste jaar deze vorm van mentorhulp nog niet heel relevant, omdat je dan onder andere nog geen richting hoeft te kiezen. Volgens de studenten lijkt deze vorm van ondersteuning later dan wel relevant te zijn. Wanneer studenten aangeven wel behoefte te hebben aan deze vorm van mentorhulp, onderbouwen ze dit met de behoefte aan informatie over de verschillende richtingen en keuzes die je daarin kan maken. Die terugkomende behoefte onder eerstejaarsstudenten maakt het voor de praktijk misschien interessant om ook in het eerste jaar al aandacht te geven aan de verschillende mogelijkheden binnen de opleiding.

## Discussie

Met behulp van een vragenlijst is data verzameld over de behoefte aan verschillende soorten mentorhulp en de onderliggende redenen en problemen voor het hebben van wel of geen behoefte aan mentorhulp. Dit is gedaan door middel van gesloten en open vragen. Een van de beperkingen in dit onderzoek is dat veel open vragen, waarin gevraagd wordt waarom de eerstejaarsstudenten wel of geen behoefte hebben aan mentorhulp, niet zijn ingevuld door de studenten of simpelweg zijn beantwoordt met 'geen behoefte aan'. Hierdoor is het in sommige gevallen nog niet duidelijk waarom eerstejaarsstudenten wel of geen behoefte hebben aan bepaalde vormen van mentorhulp, terwijl dit het doel is van dit onderzoek. Ondanks dat er methodologische overwegingen zijn gemaakt op het gebied van de volgorde van vragen en de afwisseling hierin tussen open en gesloten vragen, zijn er nog steeds studenten afgehaakt bij het beantwoorden van de open vragen. Om deze reden valt er te overwegen of eventuele andere onderzoeksmethodes handiger zijn om de behoeften aan mentorhulp onder eerstejaarsstudenten in kaart te brengen. In meerdere onderzoeken naar mentorschap worden bijvoorbeeld focus-groep interviews gehouden met als doel informatie te verzamelen over mentorschap programma's op basis van een informele discussie tussen meerdere mensen (McConney & Maor, 2009; Houser et al., 2013). Een voordeel is dat er binnen een focus-groep interview doorgevraagd kan worden om meer en specifiekere inzichten te krijgen in een bepaald fenomeen en om eventuele onduidelijkheden te verhelderen. Hierdoor wordt tevens de rol van de eigen interpretatie van de onderzoeker verkleind. Een nadeel is echter dat de anonimiteit van de deelnemers niet wordt gewaarborgd binnen een focus-groep interview, waardoor deelnemers minder snel geneigd zijn persoonlijke verhalen te delen of in deze situatie angst hebben om beoordeeld te worden door anderen (Acocella, 2012). Daardoor kan het ook voorkomen dat deelnemers de meest populaire mening in de groep overnemen, aangezien deze als sociaal wenselijk wordt beschouwd. Dit kan uiteindelijk leiden tot onbetrouwbare resultaten (Acocella, 2012). Bij één-op-één interviews is er niet meer sprake van een groep mensen waarin meningen kunnen worden overgenomen van elkaar, maar speelt nog steeds het probleem van het geven van sociaal wenselijke antwoorden en het wegvallen van de anonimiteit.

De behoefte aan mentorhulp, de redenen waarom en het ervaren van academische stress waar naar gevraagd wordt, kunnen gevoelige vragen zijn. Zoals in de methode ook benoemd is, lijkt een vragenlijst hiervoor een goede onderzoeksmethode te zijn omdat er verondersteld wordt door Ong & Weiss (2000) dat bij dit soort vragen eerlijker wordt geantwoord als de anonimiteit van de respondenten wordt gewaarborgd. Vervolgonderzoek zou daarom de huidige vragenlijst verder kunnen ontwikkelen en aanpassen om zoveel mogelijk antwoorden te krijgen. In dit onderzoek is de vragenlijst, omdat het een nieuw opgestelde vragenlijst betreft, nog niet gestandaardiseerd. Dit pilotonderzoek is een eerste manier om te kijken of de nieuwe vragenlijst interessante inzichten



geeft in het fenomeen mentorschap op de universiteit. Er kunnen dus nog geen uitspraken gedaan worden over de validiteit en de betrouwbaarheid van de vragenlijst. Echter is het voordeel van deze vragenlijst dat het interessante inzichten geeft in hoe de eerstejaarsstudenten kijken naar mentorschap op de universiteit en kan de vragenlijst een aanvulling zijn op het gestandaardiseerde evaluatieonderzoek van het huidige mentoraat binnen de universiteit.

Een andere beperking is dat de antwoorden die gegeven werden op de vragen in de vragenlijst erg kort waren. Hierdoor gaat de eigen interpretatie van de onderzoeker een grotere rol spelen in de data analyse. Echter staan de citaten van de eerstejaarsstudenten centraal in de resultaten en de daarop gebaseerde conclusies zijn genuanceerd gesteld. Om die redenen kan er gesteld worden dat de resultaten en conclusies toch in enige mate betrouwbaar zijn. Dat de conclusies genuanceerd gesteld zijn heeft ook te maken met de steekproefgrootte. Een andere belangrijke beperking binnen dit onderzoek is namelijk dat er maar negen eerstejaarsstudenten de vragenlijst hebben ingevuld. Hierdoor kunnen de onderzoeksresultaten niet gegeneraliseerd worden naar een grotere groep eerstejaarsstudenten, bijvoorbeeld van andere opleidingen of zelfs van andere universiteiten. Echter is er al wel veel nuttige informatie naar voren gekomen uit dit onderzoek, wat het waardevol maakt om deze vragenlijst op grotere schaal, met een representatieve steekproef in te zetten om te kijken of de uitkomsten overeenkomen met de thema's uit dit onderzoek.

### Literatuurlijst

- Acocella, I. (2012). The focus groups in social research: advantages and disadvantages. *Quality & Quantity, 46*(4), 1125-1136.
- Blackwell, J. E. (1989). Mentoring: An action strategy for increasing minority faculty. *Academe, 75*(5), 8-14.
- Brouwer, J., Jansen, E. P. W. A., Hofman, W. H. A., & Flache, A. (2016). Een goed begin is het halve werk: Het belang van kleinschalig onderwijs voor de interactie, zelfeffectiviteit en studiesucces in het eerste semester. *Pedagogische Studiën, 93*(3), 119-135.
- Çebi, E., & Demir, A. (2020). Help-seeking attitudes of university students in Turkey. *International Journal for the Advancement of Counselling, 42*(1), 37-47.
- Cho, J. Y., & Lee, E. H. (2014). Reducing confusion about grounded theory and qualitative content analysis: Similarities and differences. *Qualitative report, 19*(32).
- Chong, Y., & Thi, L. S. (2020). University freshman mentoring effectiveness and scale enhancement. *Asian Journal of University Education, 16*(4), 181-189.
- Cohen, N. H. (1995). The principles of adult mentoring scale. *New Directions for Adult and Continuing Education, 66*, 15-32.
- Cole, G. (2015). The value of mentoring: A mutually beneficial experience for mentor and mentee. *Development and Learning in Organizations: An International Journal*.
- Crisp, G. (2009). Conceptualization and initial validation of the College Student Mentoring Scale (CSMS). *Journal of College Student Development, 50*(2), 177-194.
- Crisp, G., & Cruz, I. (2009). Mentoring college students: A critical review of the literature between 1990 and 2007. *Research in higher education, 50*(6), 525-545.
- Cronin, S., Levene, A. C., Pajari, A., Evans, C., & Ulrich, M. (2021). Counseling is great but not for me: student perspectives of college counseling. *College Student Affairs Journal, 39*(2), 225-239.
- Francis, V. D. (2019). *Mentoring and retention of first year college students at Brown Community*

- College* (Doctoral dissertation, Walden University).
- Fullick, J. M., Smith-Jentsch, K. A., Yarbrough, C. S., & Scielzo, S. A. (2012). Mentor and protégé goal orientations as predictors of newcomer stress. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning, 12*(1), 59-73.
- Gunn, F., Lee, S. H., & Steed, M. (2017). Student perceptions of benefits and challenges of peer mentoring programs: Divergent perspectives from mentors and mentees. *Marketing Education Review, 27*(1), 15-26.
- Henry, J., Bruland, H. H., & Sano-Franchini, J. (2011). Course-Embedded mentoring for first-year students: Melding academic subject support with role modeling, psycho-social support, and goal setting. *International journal for the scholarship of teaching and learning, 5*(2), n2.
- Houser, C., Lemmons, K., & Cahill, A. (2013). Role of the faculty mentor in an undergraduate research experience. *Journal of Geoscience Education, 61*(3), 297-305.
- Janssen, S., van Vuuren, M., & de Jong, M. D. (2013). Identifying support functions in developmental relationships: A self-determination perspective. *Journal of vocational behavior, 82*(1), 20-29.
- Larose, S., Cyrenne, D., Garceau, O., Harvey, M., Guay, F., & Deschênes, C. (2009). Personal and social support factors involved in students' decision to participate in formal academic mentoring. *Journal of Vocational Behavior, 74*(1), 108-116.
- Nora, A., & Crisp, G. (2007). Mentoring students: Conceptualizing and validating the multi-dimensions of a support system. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice, 9*(3), 337-356.
- McConney, A., & Maor, D. (2009). The evaluation of a pilot mentoring program for beginner science and mathematics teachers: Summative Project Evaluation Report. *Online submission*.
- Miller, A. (2002). *Mentoring students & young people: A handbook of effective practice*. London: Kogan Page.

- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2021, juni). *Monitor beleidsmaatregelen hoger onderwijs 2020–2021*. ResearchNed Nijmegen.
- <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/06/15/monitor-beleidsmaatregelen-hoger-onderwijs-2020-2021>
- Ong, A. D., & Weiss, D. J. (2000). The impact of anonymity on responses to sensitive questions 1. *Journal of Applied Social Psychology, 30*(8), 1691-1708.
- Plochg, T., & Van Zwieten, M. C. B. (2007). Kwalitatief onderzoek. *Handboek gezondheidszorgonderzoek, 77-93*.
- Reed, D. E., & Jones, G. Z. (2021). The importance of first semester seminars for at-risk first-year students: Analysis of student skills and time spent on class preparation. *Education Sciences, 11*(9), 510.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist, 55*(1), 68-78.
- Sambunjak, D., & Marušić, A. (2009). Mentoring: what's in a name?. *JaMa, 302*(23), 2591-2592.
- Sambunjak, D., Straus, S. E., & Marusic, A. (2009). A systematic review of qualitative research on the meaning and characteristics of mentoring in academic medicine. *Journal of general internal medicine, 25*(1), 72-78.
- Stoop, I. (2010). Internet enquêtes: oplossing of probleem?. *TSG, 88*(2), 45-46.
- Tight, M. (2020). Student retention and engagement in higher education. *Journal of further and Higher Education, 44*(5), 689-704.
- Van Dale. (2015). Behoefte. In *Van Dale Pocketwoordenboek Nederlands* (4<sup>e</sup> editie, p.56).
- Vos, M., Pot, H., & Dotinga, A. (2012, december). *Met mentoring naar de TOP! Evaluatieonderzoek stimuleringsprogramma mentorprojecten*. Instituut voor integratie en sociale weerbaarheid.
- [https://www.researchgate.net/publication/323476509\\_Met\\_mentoring\\_naar\\_de\\_TOP\\_Evaluatieonderzoek\\_Stimuleringsprogramma\\_Mentorprojecten](https://www.researchgate.net/publication/323476509_Met_mentoring_naar_de_TOP_Evaluatieonderzoek_Stimuleringsprogramma_Mentorprojecten)

## Bijlagen

### Bijlage A: Vragenlijst

#### Demografische gegevens

1. Wat is je leeftijd in jaren?

*Open vraag*

2. Met welk geslacht identificeer je jezelf?

- Man
- Vrouw
- Anders
- Dit wil ik liever niet zeggen

3. Welke opleiding volg je op dit moment?

*Open vraag*

4. In welk jaar van de opleiding zit je?

- Eerste jaar
- Tweede jaar
- Derde jaar

#### Behoeftte hulp

De vragen in deze vragenlijst is opgedeeld in 3 stukken, waarin de behoefte aan ondersteuning, ervaren (academische) stress en ten slotte ook de relatie tussen een mentor en jou als student centraal staan.

Met een **mentor** wordt tijdens dit onderzoek bedoeld: "*een persoon die je vanuit de opleiding ondersteuning biedt*", bijvoorbeeld je mentor van het vak Academic Learning Communities (ALC mentor) of de studieadviseur.

#### Allereerst een inleidende vraag:

5. Hoe ziet volgens jou een goede relatie tussen een mentor en een student eruit?

*Open vraag*

Voor de volgende vragen zijn wij benieuwd naar de mate waarin je tijdens je studie behoefte hebt (gehad) aan verschillende soorten hulp of ondersteuning. Lees voor elk soort hulp eerst goed wat wij met hiermee bedoelen. Beantwoord daarna de vragen.

De volgende vragen gaan over je behoefte aan ondersteuning bij het **stellen van doelen en kiezen van een carrièrepad**. Hieronder wordt hier verstaan: *verkennen van interesses, vaardigheden, ideeën en overtuigingen en het stimuleren van kritisch denken*.

6. In welke mate heb je gedurende je opleiding ondersteuning bij het stellen van doelen en het kiezen van een carrièrepad nodig (gehad)?

- Heel weinig
- Weinig
- In enige mate
- Veel
- Heel veel

7. Kun je kort uitleggen waarom je deze score hebt gegeven?

*Je hoeft hierbij geen persoonlijke informatie te vertellen.*

*Open vraag*

8. Naar wie van de volgende personen zou je toe gaan als je ondersteuning nodig hebt bij het **stellen van doelen en het kiezen van een carrièrepad**?

- Familie
- Vriend/kennis
- ALC mentor/Studieadviseur
- Iemand anders

9. Hoe makkelijk vind je het om ondersteuning bij **het stellen van doelen het kiezen van een carrièrepad** te vragen als je deze nodig hebt?

- Heel moeilijk
- Moeilijk
- Neutraal
- Makkelijk
- Heel makkelijk

10. Zou je gebruik maken van ondersteuning bij **het stellen van doelen en het kiezen van een carrièrepad** als een mentor op de universiteit deze aanbod?

- Zeker niet
- Waarschijnlijk niet
- Misschien
- Waarschijnlijk wel
- Zeker wel

11. Waarom heb je deze score gegeven?

*Open vraag*

De volgende vragen gaan over je behoefte aan ondersteuning bij het **ontwikkelen van academische vakkennis of vaardigheden**. Hieronder wordt verstaan: *het bevorderen van kennis of vaardigheden die relevant zijn voor het doorlopen en behalen van je opleiding.*

12. In welke mate denk je gedurende je opleiding ondersteuning bij het ontwikkelen van academische vakkennis of vaardigheden nodig te hebben (gehad)?

- Heel weinig
- Weinig
- In enige mate
- Veel
- Heel veel

13. Kun je kort uitleggen waarom je deze score hebt gegeven?

*Je hoeft hierbij geen persoonlijke informatie te vertellen.*

*Open vraag*

14. Naar wie van de volgende personen zou je toe gaan als je ondersteuning nodig hebt bij het **ontwikkelen van academische vakkennis of vaardigheden**?

- Familie
- Vriend/kennis
- ALC mentor/Studieadviseur
- Iemand anders

15. Hoe makkelijk vind je het om ondersteuning bij **het ontwikkelen van academische vakkennis of vaardigheden** te vragen als je deze nodig hebt?

- Heel moeilijk
- Moeilijk
- Neutraal
- Makkelijk
- Heel makkelijk

16. Zou je gebruik maken van **ondersteuning bij academische vakkennis of vaardigheden** als een mentor op de universiteit deze aanbod?

- Zeker niet
- Waarschijnlijk niet
- Misschien
- Waarschijnlijk wel
- Zeker wel

17. Waarom heb je deze score gegeven?

*Open vraag*

De volgende vragen gaan over je behoefte aan **psychische/emotionele steun**. Hieronder wordt verstaan: *luisteren naar je verhaal, morele steun bieden, helpen problemen identificeren, je aanmoedigen en ondersteunen wanneer je dingen doet die je moeilijk vindt.*

18. In welke mate heb je gedurende je opleiding psychische/emotionele steun nodig (gehad)?

- Heel weinig
- Weinig
- In enige mate
- Veel
- Heel veel

19. Kun je kort uitleggen waarom je deze score hebt gegeven?

*Je hoeft hierbij geen persoonlijke informatie te vertellen.*

*Open vraag*



20. Naar wie van de volgende personen zou je toe gaan als je **psychische/emotionele steun** nodig hebt?

- Familie
- Vriend/kennis
- ALC mentor/Studieadviseur
- Iemand anders

21. Hoe makkelijk vind je het om **psychische/emotionele steun** te vragen als je het gevoel hebt deze nodig te hebben?

- Heel moeilijk
- Moeilijk
- Neutraal
- Makkelijk
- Heel makkelijk

22. Zou je gebruik maken van **psychische/emotionele steun** als een mentor op de universiteit deze aanbod?

- Zeker niet
- Waarschijnlijk niet
- Misschien
- Waarschijnlijk wel
- Zeker wel

23. Waarom heb je deze score gegeven?

*Open vraag*

#### **Andere steun**

24. Is er ander soort hulp die je gedurende je opleiding nodig hebt (gehad)?

- Ja
- Nee

25. Welk soort hulp?

*Open vraag*

26. In welke mate heb je gedurende je opleiding dit soort hulp nodig (gehad)?

- Heel weinig
- Weinig
- In enige mate
- Veel
- Heel veel

27. Kun je kort uitleggen waarom je deze score hebt gegeven?

*Je hoeft hierbij geen persoonlijke informatie te vertellen.*

*Open vraag*

28. Naar wie van de volgende personen zou je toe gaan als je dit soort hulp nodig hebt?

- Familie
- Vriend/kennis
- ALC mentor/Studieadviseur
- Iemand anders

### Academische stress

De volgende set vragen gaan over verschillende soorten **academische stress** die je tijdens de studie ervaren kunt hebben.

29. In welke mate heb je de volgende vormen van academische stress ervaren gedurende je opleiding?

	Heel weinig/niet	Weinig	In enige mate	Veel	Heel veel
Stress door opdrachten en/of tentamens	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Angst om te falen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Interpersoonlijke problemen met een student	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Interpersoonlijke problemen met een leerkracht	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Onvoldoende kwaliteit studiefaciliteiten	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

30. Geef hieronder voor elke vorm van **academisch stress** aan, in hoeverre je hiermee naar een mentor binnen de opleiding (ALC mentor, studieadviseur) zou stappen?

	Zeker niet	Waarschijnlijk niet	Misschien	Waarschijnlijk wel	Zeker wel
Stress door opdrachten en/of tentamens	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Angst om te falen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Interpersoonlijke problemen met een student	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Interpersoonlijke problemen met een leerkracht	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Onvoldoende  
kwaliteit  
studiefaciliteiten

31. Hoe zie je de hulp voor je die een mentor je zou geven met betrekking tot **stress door opdrachten en/of tentamens?**

*Open vraag*

32. Hoe zie je de hulp voor je die een mentor je zou geven met betrekking tot **angst om te falen?**

*Open vraag*

33. Hoe zie je de hulp voor je die een mentor je zou geven wanneer je **interpersoonlijke problemen ervaart met een student?**

*Open vraag*

34. Hoe zie je de hulp voor je die een mentor je zou geven wanneer je **interpersoonlijke problemen ervaart met een leerkracht?**

*Open vraag*

35. Hoe zie je de hulp voor je die een mentor je zou geven **wanneer je onvoldoende kwaliteit van de studiefaciliteiten ervaart?**

*Open vraag*

De laatste twee vragen zullen gaan over de **relatie tussen een mentor en een student.**

36. Geef voor elk van deze onderstaande stellingen aan in hoeverre je het er mee eens bent.

"Ik vind het belangrijk dat een mentor...

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
...eerlijk naar mij is"	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
...actief naar mij luistert"	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

...open is in de  
communicatie”

...een  
respectabele  
positie heeft  
binnen de  
academische  
gemeenschap”

...zijn  
gevoelens uit  
naar een  
student”

...goed  
bereikbaar is”

...niet oordeelt  
over de  
student”

...de sterke en  
zwakke  
eigenschappen  
van een  
student  
herkent”

...te  
vertrouwen is”

...de belangen  
van de student  
voorop stelt”



37. Rangschik ten slotte dezelfde eigenschappen van een mentor van meest belangrijk (bovenaan) naar minst belangrijk (onderaan) voor jou in een goede mentorrelatie.

- Eerlijk naar mij zijn (1)
- Actief naar mij luisteren (2)
- Open in de communicatie (3)
- Een respectabele positie hebben binnen de academische gemeenschap (4)
- Zijn/haar gevoelens uiten naar een student (5)
- Goed bereikbaar zijn (6)
- Niet oordelen over een student (7)
- De sterke en zwakke eigenschappen van een student herkennen (8)
- Te vertrouwen zijn (9)
- De belangen van de student voorop stellen (10)

Bedankt voor de tijd die u heeft genomen om aan deze enquête deel te nemen.

Uw antwoord is geregistreerd.

## **Bijlage B: Informatiebrief**

### **INFORMATIE OVER HET ONDERZOEK**

*"Evaluatie van Mentorschap tijdens het eerste jaar van de opleiding Pedagogische Wetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen"*

#### **Waarom krijg ik deze informatie?**

Dit onderzoek is onderdeel van de bachelorthese van 4 studenten in het laatste jaar van de studie Pedagogische Wetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen. Alle eerstejaars studenten van de pedagogische wetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen zijn uitgenodigd om deel te nemen aan dit onderzoek.

#### **Moet ik meedoen aan dit onderzoek?**

Meedoen aan het onderzoek is vrijwillig. Wel is uw toestemming nodig. Lees deze informatie daarom goed door. Pas daarna besluit je of je wilt meedoen. Als je besluit om niet mee te doen, hoef je niet uit te leggen waarom, en zal dit geen negatieve gevolgen hebben. Dit recht geldt op elk moment, dus ook nadat u hebt toegestemd in deelname aan het onderzoek. Je kunt dan simpelweg de browser sluiten. Wees er wel van bewust dat door de anonieme dataverzameling het onmogelijk is om na het versturen van je antwoorden deze nog te verwijderen.

#### **Waarom dit onderzoek?**

Dit onderzoek richt zich op de manier waarop mentorschap vormgegeven wordt op de Rijksuniversiteit Groningen en zoekt een evaluatie van beschikbare hulp. De vragenlijst is nieuw en zal mogelijk in toekomstig onderzoek verder worden gebruikt. De antwoorden op de vragen in dit onderzoek zijn daarvoor van grote waarde. Verder zullen de resultaten uit dit onderzoek tot nieuwe inzichten kunnen leiden die gunstig zijn voor het contact tussen mentor en leerling. Hierbij kunnen jouw antwoorden dus helpen zodat wij studenten in de toekomst beter kunnen helpen.

#### **Wat vragen we van je in dit onderzoek?**

Als je besluit mee te werken aan het onderzoek kan je op de volgende pagina toestemming geven. Vervolgens vind je een vragenlijst. We vragen je deze vragenlijst zo zorgvuldig mogelijk en naar waarheid in te vullen. Het invullen van deze vragenlijst zal ongeveer 10 minuten duren en bestaat voornamelijk uit meerkeuzevragen/stellingen aangevuld met enkele open vragen. Je bent niet verplicht om alle vragen in te vullen als je dat niet wil.

### **Welke gevolgen kan deelname hebben?**

Door de antwoorden van zo veel mogelijk studenten te verzamelen en analyseren, kunnen we een beeld vormen van belangrijke thema's binnen de huidige mentorhulp die aangeboden wordt. Voor toekomstig onderzoek kan deze informatie nuttig zijn om mentorhulp op de Rijksuniversiteit Groningen in kaart te brengen.

Sommige vragen kunnen sensitief zijn, doordat naar je eigen ervaringen met mentorhulp of behoefte aan hulp gevraagd zal worden. Dit kan bij sommige mensen stress oproepen. De vragen zijn zo opgesteld dat er niet concreet naar ervaringen gevraagd zal worden. Tevens is de vragenlijst volledig anoniem. Op ieder moment kun je stoppen met de vragenlijst door de browser te sluiten. Wanneer je toch veel stress ervaart na het invullen van de vragenlijst is het verstandig om contact op te nemen met de studieadviseur (studieadvies.pedok@rug.nl of 050 36 36301) of de [Student Support Service](#).

### **Hoe gaan we met de gegevens om?**

De gegevens uit de vragenlijsten worden verzameld, samengevoegd en vervolgens geanalyseerd met de computer. We vragen in de vragenlijst geen persoonlijke gegevens en de vragenlijsten zijn daarom ook volledig anoniem en niet meer terug te traceren naar de persoon die het ingevuld heeft. Wij verzoeken je om binnen de antwoorden op open vragen geen persoonlijke informatie te delen. Mocht er in deze antwoorden toch informatie staan die tot persoonlijke identificatie kan leiden, dan zullen we deze informatie ofwel verwijderen of maskeren.

De anonieme data zal na afloop van de bachelorthese bewaard blijven voor onderzoeks- en onderwijsdoeleinden zoals het verder uitbouwen van de vragenlijst. De huidige resultaten zullen niet gebruikt worden voor publicatie maar algemene resultaten kunnen wellicht gedeeld worden met relevante personen binnen de faculteit die met mentorhulp te maken hebben. De data wordt op een veilige plek opgeslagen volgens de regels die hiervoor binnen GMW gelden. Alleen de 4 bachelorthese studenten en hun begeleider (Dr Simone Bijvoet-van den Berg) hebben toegang tot de ruwe data.

Als je vragen hebt over het onderzoek kunnen deze per mail gesteld worden. Je kunt hiervoor terecht bij één van de studenten die het onderzoek uitvoeren. De studenten blijven over de mail bereikbaar na het delen van de vragenlijst tot het einde van de bachelorthesescriptie (juni 2022). Hun email adressen vind je onderaan deze brief.



Heb je vragen/zorgen over je rechten als onderzoeksdeelnemer of de uitvoering van het onderzoek?

Je kunt hiervoor ook contact opnemen met de Ethische Commissie Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen: [ec-bss@rug.nl](mailto:ec-bss@rug.nl)

Heb je vragen of zorgen over hoe er met je persoonsgegevens wordt omgegaan? Je kunt hierover ook contact opnemen met de Functionaris Gegevensbescherming van de Rijksuniversiteit Groningen: [privacy@rug.nl](mailto:privacy@rug.nl)

Wij hopen je via deze brief voldoende geïnformeerd te hebben en bedanken je als je mee wil werken aan ons onderzoek!

Mare Leegte - [m.leegte@student-rug.nl](mailto:m.leegte@student-rug.nl)

Kristy van Roij - [k.m.j.van.roij@student-rug.nl](mailto:k.m.j.van.roij@student-rug.nl)

Leon Davids - [l.r.davids@student-rug.nl](mailto:l.r.davids@student-rug.nl)

Romy Heuvel - [r.heuvel@student-rug.nl](mailto:r.heuvel@student-rug.nl)

## **Bijlage C: Informed consent**

Na het lezen van de informatiebrief ben ik akkoord met het participeren aan dit onderzoek.

### **Meedoen aan het onderzoek**

- Ik heb de informatie op de vorige pagina gelezen en ik begrijp deze informatie.
- Ik heb de mogelijkheid gekregen om vragen te stellen over dit project.
- Ik begrijp waar het onderzoek over gaat, wat er van me gevraagd wordt, welke gevolgen deelname kan hebben, hoe er met mijn gegevens wordt omgegaan, en wat mijn rechten als deelnemer zijn.
- Ik begrijp dat mijn deelname aan dit onderzoek vrijwillig is en dat ik op ieder moment kan stoppen voordat ik mijn antwoorden verzonden heb; ik hoef geen redenen te geven waarom ik niet langer deel wil nemen en er zitten geen nadelige consequenties verbonden aan het beëindigen van de deelname.
- Ik begrijp dat door de anonieme manier van invullen van de vragenlijst het onmogelijk is om mijn data te verwijderen nadat ik mijn antwoorden heb verzonden.

### **Hoe mijn informatie wordt gebruikt tijdens en na het onderzoek**

- Ik begrijp dat persoonlijke details zoals mijn naam en e-mailadres niet zullen worden verwerkt tijdens dit onderzoek.
- Ik begrijp en ben akkoord dat mijn antwoorden op open vragen mogelijk worden geciteerd in de bachelorthese verslagen van de student-onderzoekers van dit onderzoek.
- Ik begrijp dat ik niet zal worden genoemd in deze publicaties, en dat eventuele persoonlijk identificeerbare informatie zal worden gemaskeerd.
- Ik begrijp en ga ermee akkoord dat andere geautoriseerde onderzoekers alleen toegang hebben tot de anonieme data als zij ermee instemmen de vertrouwelijkheid van de gegevens te bewaren, zoals gevraagd in dit formulier.
- Ik begrijp en ga akkoord met dat mijn gegevens niet gebruikt worden in publicaties, rapporten, webpagina's en andere onderzoeksresultaten, behalve ten behoeve van de bachelorthese verslagen van de student-onderzoekers van dit onderzoek.

### **Zou u willen verdergaan?**

Om te bevestigen dat u deze informatie heeft gelezen en begrepen en dat u verder wilt gaan met het onderzoek, klikt u op "Ik ga akkoord"

## Bijlage D: Codeboom

<b>Thema</b>	<b>Code</b>	<b>Beschrijving</b>
Behoefte	Duidelijkheid	De student heeft behoefte aan duidelijkheid over de studie.
	Informatie richting	De student vindt het fijn om ondersteuning bij/informatie te krijgen over de richtingen die er zijn en over keuzes die je kan maken binnen de opleiding en voor later.
	Interesses verkennen	De student heeft behoefte aan het verkennen van interesses.
	Kritisch denken	De student wil leren om kritisch te denken.
	Gesprek	De student heeft behoefte aan gesprek, zoals praten en sparren met iemand met een luisterend oor.
	Opleiding wisselen	De student wou van opleiding willen wisselen.
Bezitten van vaardigheden	Hulp bij planning door medische situatie	De student heeft behoefte aan hulp bij het maken van een planning door medische situatie.
	Het wel bezitten van vaardigheden	De student geeft aan al wel bekwaam te zijn met hetgeen waar ondersteuning voor geboden wordt.
	Het niet bezitten van vaardigheden	De student geeft aan nog niet bekwaam te zijn met hetgeen waar ondersteuning voor geboden wordt.

Ervaring met hulp	Eerdere ervaring met hulp	De student baseert de mate van behoefte aan mentorhulp op het hebben van een eerdere ervaring met hulp.
	Nog geen ervaring met hulp	De student baseert de mate van behoefte aan mentorhulp op dat ze nog geen eerdere ervaring hebben met hulp.
Gebruik	Liever bij anderen	De student aan dat ze de vorm van mentorhulp liever bij anderen zoeken dan bij een mentor.
	Afhankelijk van bereikbaarheid	De student geeft aan dat het gebruik maken van mentorhulp afhankelijk is van de bereikbaarheid/toegankelijkheid van de geboden hulp.
	Afhankelijk van kwaliteit	De student geeft aan dat het gebruik maken van mentorhulp afhankelijk is van de kwaliteit van de mentorhulp.
	Afhankelijk van vormgeving	De student geeft aan dat het gebruik maken van mentorhulp afhankelijk is van de manier waarop de mentorhulp vormgegeven wordt.
Hoeft niet extra		De student geeft aan dat ze de algemene ondersteuning wel genoeg vindt of vooral zelfstandig dingen aanpakt, waarbij geen extra ondersteuning nodig is.
Relevantie	Fase opleiding	De student geeft aan dat een bepaalde vorm van mentorhulp

---

	nog niet of wel relevant is vanwege de fase van de opleiding waarin ze zit.
Geen problemen	De student geeft aan dat een bepaalde vorm van mentorhulp nog niet relevant is omdat ze nog niet tegen problemen is aangelopen om aan deze mentorhulp behoefte te hebben.
Zinvol	De student geeft aan dat het wel relevant is, omdat het zinvol is/kan zijn.

---